

Lend and lease [ən lis] (eng., ”utlåna och uthyra”), se Förenta Stater-na sp. 914.

Lendermän, se Adel sp. 77.

Lénerkvartetten [le'-], ungersk stråkkvartett, grundad 1919 av Jenő Léner, f. 1895. L. har anseende som en av nutidens förmåligaste kamarmusikensembler, särskilt berömd för sina beethoventolkningar.

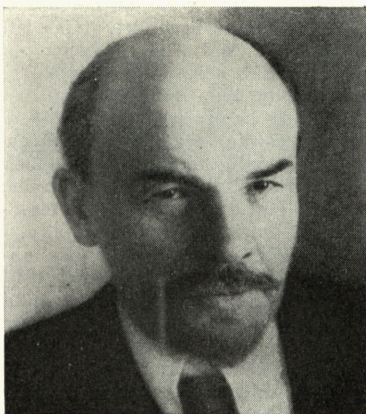
Lenglen [laɟ-el. lɛn-glɛnn], Suzanne, f. 1899, d. 1938, fransk tennispelerska, professionell 1927, ansedd som världens hittills främsta tennispelerska. L. vann olympisk guldmedalj i singel 1920 samt singelfinalerna i Wimbledon 1919—23 och 1925 jämte mästerskap i dubbel. L. utgav en tennishandbok (sv. övers. 1926).

Lengyel [le'ndjɛl], ort i Ungern, 35 km n.ö. om Pécs. Vid L. ha påträffats märkliga lämningar av ett befäst, stadsliknande samhälle från yngre stenåldern (kopparåldern).

Lenhovda. 1. Socken i Uppvidinge hd, Kronob. l., pastorat i Uppvidinge kontrakt, Växjö stift. 2 220 inv. — 2. Municipalsamhälle i L. 1. 995 inv. Station vid statsbanelinjen Oskarshamn—Brittatorp. Träindustri.

Leni lenäpe, se Delawarer.

Le'nin (urspr. pseudonym; eg. Uljanov), Vladimir, f. i Simbirsk (nuv. Uljanovsk) 22 april 1870, d. 21 jan. 1924 (begravd i ett mausoleum på Röda torget i Moskva), rysk statsman, bolsjevismens grundläggare. L. var son till en folkskoleinspektör och tillhörde sålunda medelklassen. 1887 avrättades hans äldste broder ss. inblandad i en sammansvärjning mot Alexander III, en händelse, som möjl. blev av bestämmande betydelse för L:s utveckling. Efter universitetsstudier i Kazan och S:t Petersburg avlade L. 1891 juridisk examen och upptog advokatverksamhet men arbetade huvudsakl. som revolutionär agitator. 1895 knöt han på en europeisk resa förbindelser med ledande socialdemokrater och ryska revolutionärer i landsflykt. Vid återkomsten till Ryssland deltog han i bildandet av ett ”kampförbund för arbetarklassens frigörelse”. 1897 förvisades han på grund av sin propaganda för tre år till Sibirien. Efter 1900 levde

Vladimir Lenin.

han fram till 1917 utomlands med undantag för en kort tid revolutionsåret 1905, då han hörde till ledarna av revolutionsförsöket i Moskva.

Redan på 1890-t. företrädde L. i motsättning till socialrevolutionärerna en utpräglad marxistisk åskådning, och vid det ryska socialdemokratiska partiets sprängning 1903 blev han ledare för majoritetsfraktionen, bolsjevikerna, vilkas ideologi präglades av L. (se Bolsjevism). Enl. L. måste en revolution i Ryssland genomföras främst av en fast sammansluten och enhetligt ledd grupp, en stötrupp inom proletariatet. Denna L:s uppfattning var tydligen påverkad av den äldre ryska nihilismens konspirativa verksamhet. Revolutionens närmaste mål såg L. vid denna tid i upprättandet av en demokrati, som först småningom skulle förvandlas till ett socialistiskt samhälle. Redan under detta skede kom L. fram till den för hans senare handlande centrala åsikten, att en revolution i Ryssland icke var möjlig annat än med böndernas hjälp. Jorden skulle efter revolutionen fördelas mellan bönderna, så att en självägande bondeklass bildades.

Efter krigsutbrottet 1914 angrep L. våldsamt de socialdemokratiska partierna i olika länder för deras nationella politik och hävdade, med utgångspunkt från Marx, i *Imperialismen som kapitalismens sista etapp* (sv. övers. 1926), att kriget berodde på

intensifieringen av tävlan om marknaderna. Kriget borde utnyttjas till revolutionär agitation, så att en klassmedveten riktning inom arbetarklassen blev redo att övervinna den försvagade kapitalistiska ordningen. Därmed följde, att det icke skulle vara nödvändigt att vänta med den sociala revolutionens genomförande, tills proletariatet befann sig i majoritet. På en rad konferenser (bl. a. i Sthlm 1917) samlade L. sina anhängare. Efter marsrevolutionen 1917 fick han tyckt tillstånd att återvända genom Tyskland till Ryssland, där han inledde en förbittrad strid mot den provisoriska regeringen Kerenskij och fordrade, att all makt skulle övergå till arbetar-, bonde- och soldatråden (se Arbetarråd). Efter ett misslyckat revoltförsök juli s. å. flydde L. till Finland och skrev här det arbete, *Revolutionen och staten* (sv. övers. 1919), som kommit att framstå som det klaraste uttrycket för "leninismen". Det klassmedvetna proletariatet skulle överta makten genom en revolutionär aktion och medelst socialisering och införande av ekonomisk jämlikhet förbereda det fullständiga socialistiska samhälle, i vilket allt statstväng skulle försvinna (se vid. Kommunism 2). Ehuru L. närmast synes ha tänkt sig statsskicket efter revolutionen som ett slags demokrati, kunde hans tankegångar användas som stöd för kravet på en "proletariatets diktatur", liktydig med en de klassmedvetna arbetarnas, d. v. s. kommunisternas, diktatur.

Trots ett visst motstånd inom partiet genomrev L. jämte Trotskij nov. 1917 den bolsjevikiska resningen och valdes efter revolutionen till ordf. i folkkommissariernas råd. L. fick där efter det avgörande inflytandet på Rysslands politiska och sociala omdaning (se vid. Ryssland, historia). Särskilt må framhållas hans insats för ett ryskt accepterande av de tyska fredsvillkoren i Brest-Litovsk och senare till förmån för den "nya ekonomiska politiken" med dess återgång till friare produktionsformer i syfte att stabilisera det av revolutionen desorganiserade näringslivet. Maj 1922 drabbades han av en hjärnblöd-

ning, som bröt hans krafter. — Med ett dogmatiskt, marxistiskt tänkande förenade L. ett utpräglat realistiskt bedömande av ryska förhållanden; i sin inställning till internationella frågor var han däremot ofta bunden av schematiska tankegångar. Som grundläggare av det nutida Ryssland har han där blivit föremål för en formlig kult. — L. var från 1898 gift med N. Krupskaja (se denna). — L:s samlade arbeten ha bl. a. utgivits i tysk uppl. (hittills 14 bd, 1927—33); på sv. föreligga Samlade skrifter i urval (2—12, 17—19: 1, 1932—42).

Leninabad [-ba'tt], före 1936 Chodzjent [chadzä'nnt], stad i Tadzjikiska republiken, Ryssland, i en bördig oas vid övre Syr-Darja. 50 000 inv. Berömd sidenindustri, export av frukt och grönsaker. L., som är en av ryska Centralasiens äldsta städer, var fordom huvudstad i khanatet Chodzjent, erövrat av ryssarna 1866.

Leninakan [-ka'nn], före 1924 Aleksandro'pol, stad i republiken Armenien, Ryssland, 90 km n.v. om Jerevan. 70 000 inv. Knutpunkt för järnvägslinjerna Tbilisi—Jerevan och L.—Erzurum. Bomullsindustri.

Leningrad [ry. utt. -gra'tt], före 1914 S:t Petersburg (ry. *Sankt-Peterburg*), 1914—24 Petrogra'd, huvudstad i Leningradområdet, RSFSR, Ryssland, belägen vid Nevas mynning i Finska viken. L. är Rysslands näst största stad och var 1712—1918 dess huvudstad. 3,2 mill. inv.

Folkmängd vid olika tidpunkter.
(1 000-t. inv.)

1784	1825	1869	1881	1897	1910
192	425	668	861	1 265	1 908
1915	1920	1926	1931	1935	1939
2 319	722	1 614	2 188	2 740	3 191

Stadsplan och bebyggelse. L. är anlagt på de låga stränderna av Neva samt på öarna i flodens sumpiga delta, vilka bildats genom Nevas förgreningar Bolsjaja Neva, Malaja Neva och den ytterligare förgrenade Nevka. Staden, vars sumpiga grund kräver pålning för bebyggelse, är dränerad genom talrika kanaler. L. präglas av att från början ha anlagts som storstad: gatorna äro breda och rätlinjiga, torgen stora och kajernas arkitektoniska möjligheter